

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 5. De privilegio scripto, & non scripto pro foro conscientiae, & externo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

semper est oppositum positivo præcepto: at affirmativum non semper est oppositum præcepto, & quando ei opponitur, negativum præcepto opponitur. Alij etiam differentiam addunt, quia privilegium negativum amitti non potest per non vltim, seu omissionem; secus vero affirmativum. Quod verum habet, si non vltim intelligatur de non vltim, seu omissione legis communis, quia per talem omissionem, & non vltim legis privilegium servatur. Quomodo ergo amitti potest? At si intelligatur de non vltim, & omissione ipsius privilegij, potest sicut & affirmativum privilegium deperdi.

2. Sexto dividitur privilegium in commune, & singulare. Voco privilegium commune, quod ob finem boni communis, immediate conceditur. Singulare, quod ob bonum alicuius singularis est immediate concessum. Notanter apposui particulam *immediate*: nam omne privilegium, siue concessum communitati, siue concessum singulari personæ, semper est ob finem communis boni vltimæ, quia ad bonum commune spectat privilegia indigentibus, & demeritis concedi: sed non obinde debent dici privilegia communia, & ob finem boni communis immediate concessa, sed singularia; quia licet nullis concedantur, cuiuslibet tamen conceditur, quatenus talis est. At privilegium quod ob finem boni communis immediate conceditur, primo, & per se communitati conceditur, & inde ad singulos derivatur, non qua singuli sunt, sed qua partes sunt illius communitatis. Exemplum est manifestum in privilegio concessio clericis, ne ad tribunal sæculare trahantur, quod est concessum statui clericali primo, & inde ad quoslibet clericos derivatur, quatenus partes sunt illius status. Huius ergo privilegio communi nemo potest renuntiare, ex *cap. si diligenti, de foro comper. c. consingit, de sentent. excommu. c. l. ius publicum, ff. de pactis*, quia nemo potest renuntiare, quod sibi directe concessum non est, esto illo fruatur, bonum enim commune pendere non debet a cuiusque voluntate. Item ipse non potest renuntiare esse partem illius communitatis, cui concessum est privilegium. Ergo nec privilegio, quod illi advenit, quatenus est pars, & membrum communitatis. Privilegio autem in commodum vniuersaliusque introducto cedere quis potest, ex *cap. ad Apostolicam, de regularibus, l. si quis in conscribendo, C. de pactis*, tum quia non decet beneficium invito concedi: tum & præcipue, quia si in commodum ipsius est privilegium, ipse constituitur illius dominus, ac proinde renuntiare poterit. Limitanda tamen est hæc doctrina, nisi privilegium concessum in gratiam vnius, respiciat etiam commodum alterius, & vnum ab alio separari non possit, quia tunc ab vno tantum non poterit renuntiare, aliis posset renuntiare privilegio alterius. Quia ratione dicitur uxorem non posse renuntiare privilegio sœnatu consulti Velleiani, non se obligandi fideiussione sine consensu mariti; quia tam in fauorem uxoris, quam mariti hoc privilegium est uxori concessum. Idem est, si privilegium concessum in fauorem tui, esset etiam directe concessum in vindictam alterius; quia tunc tali privilegio renuntiare non posses, eo quod non possis intentionem legislatoris, quæ tuum consensum non respicit, impedire sic Bonacina *disp. 1. q. 3. punct. 1. num. 10. Suarez lib. 8. cap. 7. à num. 1. Salas disp. 17. sect. 2. num. 24.*

3. Septimo dividitur privilegium in fauorabile, & odiosum. Fauorabile est, quod ita fauorem continet, ut nemini incommodum afferat. Tale est privilegium audiendi Missam tempore interdictionis, vescendi lactinia, vel carnes solemnitate, & alia similia, hæc enim etiam obseruationi iuris communis opponantur; quia tamen nemini specialiter præiudicium afferunt, fauorabilia privilegia absolute dicenda sunt. Odiosum vero privilegium est contra dicitur, quod ita fauet privilegiato, ut simul alteri noccat: tale est privilegium, quo exemptus es à decimarum solutione nocet enim illi, cui decimæ debebantur, etsi tibi prosit. Item privilegium, quo capax es habendi plura beneficia, cedit enim in præiudicium aliorum. Simile est privilegium concessum ad lites, & maxime si datur, ut procedat iudex, appellatione remota, quia hæc omnia etsi tibi fauant, aliis damnosa sunt, sic Panormita, in *cap. quia, de privileg. c. olim, de verb. signific. Bald. in l. 1. ff. de constit. Princip. Tiraquell. de retroque retrahit, in præf. num. 62. Azor. lib. 5. cap. 23. q. 2. Bonacina disp. 1. quest. 3. punct. 1. num. 21. Suarez lib. 8. cap. 6. num. 5.*

§. V.

De privilegio scripto, & non scripto pro foro conscientie, & externo.

1. Quid sit privilegium scriptum, & an transumptio fides habenda sit: quid non scriptum.
2. Consuetudine comparari potest privilegium.
3. Proponitur quedam obiectio, & soluitur.
4. Explicatur privilegium pro foro conscientie, & pro foro externo.

5. An privilegium pro foro conscientie intelligatur pro foro sacramentali approbatur non intelligi.

6. Imò neque concessum pro foro penitentia importat necessarium forum sacramentale, quiquid contra Justus Sanchez & alij.

1. Octavo dividitur privilegium in scriptum, & non scriptum. Scriptum privilegium est, quod per scripturam conceditur. Debet autem scriptum esse authenticum, & obligatum Principis sigillo, ut fidem saltem in foro externo faciat. Si autem velis transumptum aliquid deducere, debes citare patrem, cuius interest, aliis nullam fidem facit transumptum, sic deductum ex originali.

At si privilegium nulli specialiter opponitur, debes edicto generali vocare; si aliquis forte est, cui interest tale privilegium ut compareat ad contradicendum, sic Couar. *q. practica, cap. 2. circa finem*. Baptista de Salas in *sum. verbo privilegium fol. 199. col. 1. Emanuel Rodrig. q. regul. q. 8. av. 16. & probant omnes, ex cap. Albericus, de testibus*. Verum post Clementem V. ferè semper in omnibus privilegiis specialiter religionibus concessis, apponitur Pontificis clausulam, ut transumptis, etiam impressis habeatur integra fides, modò sint manu Notarij publici subscripta, & sigillo personæ in dignitate constitutæ munita, ut videri potest in omnibus bullis. Imò Iulius 11. ut refert Emanuel Rodrig. *tom. 1. regul. q. quest. 8. art. 16.* vnum sufficere concessis, vel transumptum obligari manu Notarij publici, vel sigillo personæ in dignitate constitutæ quod privilegium non censetur reuocatum, ait Eman. etiam Pontificis subsequentes vtrumque ad fidem expolent, subintelligunt enim, nisi aliud sit specialiter concessum. Privilegium non scriptum est, quod verbis tenetur a Principe esse concessum, vel consuetudine est introductum. Supponimus modò ex dicendis in puncto seq. scripturam non esse de substantia privilegij, sed consensum Principis, quomodoamque manifestetur, sufficere.

2. Difficultas autem est, an huiusmodi consensus in consuetudine inueniatur, ac proinde privilegium consuetudine comparari possit?

Respondeo cum communi omnia sententia posse, sic glossa in *cap. super quibusdam*. *§. præterea, verbo non extat, de verb. signific. c. in cap. noui, de iudicis, verbo consuetudinem, c. in c. conquestus, q. 3. Innocent. cap. consuetus, de rescriptis. Suar. lib. 8. cap. 7. à n. 5. Bonacina disp. 1. q. 9. punct. 1. n. 1. Salas disp. 17. sect. 2. n. 22.* Ratio est, quia consuetudo legalis vim habet abrogandi legem in totum: vel in parte, si de communitate procedat, sed talis abrogatio verè privilegium est. Si autem consuetudo non sit ab aliqua communitate, quæ legem introducere possit, sed ab aliqua familia, vel singulari personæ tunc idem est, ac præscriptio: præscriptio autem acquiritur varia iura, & facultates, & iurisdictiones, ut constat ex *cap. cum contingat, de foro comperenti*, ubi id notat glossa, & Panormita. Felin. *cap. auditis, n. 17. de præscriptione*. *c. cap. super questionum, §. si verò, de officio delegati, n. 17.* Callanovus in *consuetudinibus, Burgundicæ rub. 1. §. 6. verbo du prince, n. 1.* Hæc autem reputari debent, & verè privilegia sunt. Consensus autem Principis ad huiusmodi consuetudinem legalem, vel præscriptionem subsequens non requiritur. Sufficit enim datus in *l. de quibus, ff. de legib. c. cap. ult. de consuetud. vel loquendo de consuetudine diximus*. Quocirca omnes conditiones, quæ ad consuetudinem legalem, vel præscriptionem requiruntur, ex omnes requiruntur ad hoc privilegium, siquidem media consuetudine legali, vel præscriptione debet introduci. Cum autem ad consuetudinem legalem, & ad præscriptionem diuersæ conditiones requirantur, ut constat ex supra dictis de consuetudine, ad consuetudinem legalem diximus sufficere decennium, ad præscriptionem non semper, sed pro qualitate rei præscribendæ. Ad consuetudinem introducendam non expulsiatur bona fides, secus ad præscriptionem. Diuersæ etiam conditiones requiruntur ad privilegium consuetudine legali, vel præscriptione comparatum.

3. Sed obijcies hæc ex hac doctrina, quoties reuocatur alicui privilegia, reuocari ea, quæ consuetudine, & præscriptione comparantur; siquidem verè, & proprie privilegia sunt. Consequens autem communiter non admittitur. Ergo non sunt verè privilegia.

Respondeo negando sequelam, & ad probationem dico, etsi iura, & facultates consuetudine, vel præscriptione comparantur verè, & proprie privilegia sunt, quia tamen nomen privilegij pro privilegio specialiter à Principe concessio sumitur communiter: ea de causa in materia odiosa, qualis est reuocatio, non debent venire intelligenda, quæ consuetudine, vel præscriptione comparata sunt, sic docuit Salas *disp. 17. sect. 2. n. 2.* Bonacina *disp. 1. quest. 3. punct. 1. n. 3.* Suarez *lib. 8. cap. 7. à num. 10. c. præcipue num. 35.* Et fauent omnes illi, qui dicunt, privilegium hoc esse præsumptum, seu factum fictione iuris, quos refert Suarez *si præ num. 6.* Verum si sermo sit de augmento, & extensione aliqua fauorabili, optime possunt consuetudine, & præscriptiones sub nomine privilegij comprehendendi, quia

